

Valtakunnallisen vihreän siirtymän EAKR-teemakokonaisuus

Valtakunnallinen koordinaatiohanke

Sparraustilaisuus 16.6.2023

Ensimmäinen hakukierros 24.4-2.10.2023

Euroopan unionin
osarahoittama

HAMK HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Ohjelma ja käytännön ohjeita

- Koordinaatiorahankkeen esittely
 - Ensimmäisen hakukierroksen painotukset
 - Ennakkokysymysten läpikäynti
 - Kysymyksiä ja vapaata keskustelua
-
- ❖ Puheenvuoropyynnöt viittauksella
 - ❖ Tilaisuudessa tulevat kysymykset pyydetään esittämään chatissä ja vastaukset koostetaan tilaisuuden jälkeen RR-materiaalipankkiin yhdessä ennakkokysymysten kanssa.

Vihreän siirtymän valtakunnallisten teemojen yhteinen koordinaatiohanke

Mistä on kyse?

- Ympäristöministeriön vastuulla on kolme vihreää siirtymää vauhdittavaa valtakunnallista teemaa:
 - Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen
 - Ilmastomuutokseen sopeutuminen ja hillintätoimet
 - Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta
- Koordinaatiohankkeen tehtävänä on
 - Vahvistaa vihreän siirtymän valtakunnallisten teemojen toiminnan vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta
 - Tukea teemojen toimeenpanoa toteuttavia hankkeita fasilitoimalla hankkeiden ja teemojen välistä yhteistyötä
 - Tukea valtakunnallisten teemojen yhteensovittamista muiden kansallisten ja kansainvälisten rahoitusohjelmien, strategioiden ja aloitteiden kanssa
- Hanke edistää vihreän siirtymän teemakokonaisuuden kokonaiskoordinaatiota ja vastaa hankkeen ajan kattavasta sidosryhmäyhteistyöstä
- Koordinaatiohanke järjestää tilaisuuden käynnistyville hankkeille sekä mahdollistaa vuosittain yhteistilaisuuden käynnissä oleville hankkeille
- Toteuttajat Luke (koordinaattori), HAMK ja OAMK. Toteutusaika 1.1.2023-31.12.2026

Vihreän siirtymän valtakunnallisten teemojen hankehaku

Haku kattaa ympäristöministeriön laatiman **Vihreän siirtymän teemakokonaisuuden** kaikki **kolme toimintalinjan 2 Hiilineutraali Suomi valtakunnallista osateemaa**,

- et. 2.1 Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen (26.4. - 2.10.2023)

[Tutustu hakuilmoitukseen \(eura2021.fi\)](#)

- et 2.2 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintätoimet (26.4. - 2.10.2023)

[Tutustu hakuilmoitukseen \(eura2021.fi\)](#)

- et 2.3 Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta (24.4. - 2.10.2023)

[Tutustu hakuilmoitukseen \(eura2021.fi\)](#)

Energiatehokkuus- ja Ilmastonmuutosteemoissa rahoittajana toimii **Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus** ja **Kiertotalousteemassa Hämeen ELY-keskus.**

Haun myöntövaltuus

ET 2.1 Energiatehokkuus 4,6 M€

ET 2.2 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen 2,4 M€

ET 2.3 Kiertotalous 4,6 M€

Tukiprosentti:

- kehittämishankkeissa enintään 80 %
- kohtuullisten ja välttämättömien investointien osalta investointihankkeissa enintään 70 %

Hankkeen kesto

Maksimissaan 3 vuotta.

Haettava hanke voi olla yhden toteuttajan hanke tai ryhmähanke

Euroopan unionin
osarahoittama

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset, **ET 2.1 Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen**

1). Energia- ja materiaalitehokkaat elinkaariratkaisut rakentamisessa, ml. korjausrakentaminen, sisäilman laatu, rakennusten ilmastokestävyys muuttuvissa olosuhteissa sekä vähähiilisyyden edistäminen olemassa olevaa rakennuskantaa ja muuntojoustavuutta hyödyntämällä

Erityisesti toivotaan hankkeita, joilla

- haetaan monistettavia esimerkkiratkaisuja ja pilotointeja energiatehokkuuden edistämiseen huomioiden samalla helleaaltojen aiheuttamien terveysriskien vähentäminen olemassa olevassa julkisessa rakennuskannassa, ml. sosiaali- ja terveyssektorin rakennukset.
- kehitetään ja levitetään erilaisia energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan liittyviä korttelitason tai laajempien asuinalueiden yhteistoimintamalleja ja ratkaisuja.

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset, **ET 2.1 Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen**

2). Monistettavat ratkaisut teollisuuden ja laitosten teknologioiden ja järjestelmien energiatehokkuuden edistämiseen

Erityisesti toivotaan hankkeita, joilla

- haetaan yleistettäviä eri teollisuuden ja toimialojen energiatehokkuutta lisääviä ratkaisuja toimintamalleja (esimerkiksi paineilman käytön tehostaminen).

Euroopan unionin
osarahoittama

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset, **ET 2.1 Energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen**

3). Hukkalämmön hyödyntäminen, omaenergiatuotanto

Erityisesti toivotaan hankkeita, joilla

- haetaan ratkaisuja ja esimerkkejä monistettavaksi hukkalämmön hyötykäytöstä erilaisissa kiinteistöissä kuten esimerkiksi teollisuuskohteissa, kaupan yksiköissä ja laitoksissa.

4). Digitaaliset ja älyratkaisut edellä kuvatuissa energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian hyödyntämisen toimenpiteissä.

Euroopan unionin
osarahoittama

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset, **ET 2.2 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintätoimet**

1) Ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen kytkeytyvät valtakunnalliset kokeilukulttuuriin ja uusien toimintamallien levittämiseen perustuvat hankkeet, mukaan lukien luontopohjaiset ratkaisut

Esimerkiksi hankkeet, joissa:

- luodaan tietoon pohjautuvia, monihyötyisiä (ilmastonmuutokseen sopeutumisen lisäksi esim. luonnon monimuotoisuus, ilmastonmuutoksen hillintä, vesiensuojelu) ratkaisuja
- kehitetään ja pilotoidaan kuivuus- ja kuumuusriskejä pienentäviä toimintamalleja ja toimia

Euroopan unionin
osarahoittama

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset, **ET 2.2 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintätoimet**

2) Hankkeet, joissa kehitetään ja skaalataan innovatiivisia menetelmiä, teknologioita luontopohjaisia ratkaisuja tai hyviksi havaittuja toimintamalleja ja edistetään niiden laajaa käyttöönottoa ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi, äärimmäisiin sää- ja vesioloihin varautumiseksi ja ilmastoriskien hallitsemiseksi

Esimerkiksi hankkeet, joissa:

- luodaan ja pilotoidaan toimialakohtaisia työkaluja sopeutumisen vahvistamiseksi, esimerkiksi eri elinkeinojen monihyötyisiä menetelmiä ja toimintatapoja, joilla varaudutaan äärisääoloihin ja -ilmiöihin kuten voimakkaisiin sateisiin, kuivuuteen, helteeseen, tulviin, myrskyihin, metsäpaloihin ja -tuhoihin, lumituhoihin, sekä edistetään niiden levittämistä ja skaalautumista.
- kartoitetaan alueidenkäytön suunnittelun lähtötietoina tarvittavia seudullisesti, maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä ekologisia yhteyksiä ja kehitetään tiedon hyödyntämisen mahdollistava alusta

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset, **ET 2.2 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintätoimet**

3) Yhdyskuntarakenteen kokonaisvaltaisen ilmastokestävyyden edistäminen sopeutumisen toimilla esimerkiksi hulevedet ja viherrakenne huomioiden

Esimerkiksi hankkeet, joissa:

- kehitetään kaupunkimaisen ympäristön luontopohjaisia ratkaisuja (esim. viherrakenteen laatu, hulevesien hallinta) koskevan aineistopohjan ja opasaineiston ajantasaisuutta
- kehitetään valtakunnallisesti hyödynnettäviä viherrakentamisteknologioita (esim. biohiili, mikrolisäys, kasvinjalostus, uudet kasvilajit ja -lajikkeet, luontopohjaiset rakennusmateriaalit) ja arvioidaan niiden käytettävyyttä
- kartoitetaan ja kehitetään valtakunnallisesti hyödynnettäviä menetelmiä ilmastonmuutoksen infrastruktuurin kestävyydelle tuomien haasteiden hillitsemiseksi ja ratkaisemiseksi (esimerkiksi energia- ja vesihuolto, rakennukset)

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset, **ET 2.2 Ilmastomuutokseen sopeutuminen ja hillintätoimet**

4) Tuetaan kansallisten, alueiden ja kuntien ilmastomuutokseen sopeutumista ja hillintää edistävien strategioiden laatimiseen ja toimeenpanoon liittyvien hyvien käytäntöjen tunnistamista ja levittämistä

Esimerkiksi hankkeet, joissa:

- kootaan olemassa olevat hyvät käytännöt tehdyistä suunnitelmista, kehitetään niitä ja edesautetaan niiden toteutusta valtakunnallisesti
- toimeenpannaan valtakunnallisesti olemassa oleviin sopeutumissuunnitelmiin sisältyviä monihyötyisiä sopeutumistoimia

Euroopan unionin
osarahoittama

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset, **ET 2.2 Ilmastomuutokseen sopeutuminen ja hillintätoimet**

5) Kehitetään työvälineitä valtakunnallisille, alueellisille ja paikallisille toimijoille ilmastomuutokseen sopeutumiseen ja riskienhallintaan liittyvien suunnittelukäytäntöjen ja -prosessien vahvistamiseksi sekä ilmastoriskien ja niiden vaikutusten ennakointiin ja hallintaan

Esimerkiksi hankkeet, joissa:

- kehitetään ja levitetään sopeutumista tukevia tietoaineistoja ja niiden hyödyntämistä (esim. tuuli-, lumi- ja hyönteistuhoriskejä kuvaavat aineistot, tulva- ja kuivuusvaara-aineistot)
- kehitetään kulttuuriperintöön ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien ilmastomuutoksen aiheuttamien vaikutusten arviointia ja jalkautetaan tuloksia

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset, **ET 2.3 Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta**

1) Kehitetään monistettavia kokeiluja, joilla tuetaan tuote palveluna -konseptien, jakamisen ja yhteiskäytön sekä korjaamisen, uudelleenkäytön ja uudelleenvalmistuksen maakuntarajat ylittäviä ratkaisuja ja toimintamalleja sekä teollisuudessa että kuluttajarajapinnassa:

- Esimerkiksi kaupanalan toimintamallien uudistaminen tukemaan kiertotaloutta.

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset, **ET 2.3 Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta**

2) Lisätään resurssitehokkuutta ja kehitetään uudenlaisia toimintamalleja, toimijaverkkoja ja arvoketjuja esimerkiksi materiaalien, tuotantokapasiteetin ja sivuvirtojen jakamiseksi ja hyödyntämiseksi muun muassa Teollisten symbioosien palvelu (FISS)-verkostossa:

- Esimerkiksi toimintatapainnovaatiot, joilla muutetaan koko arvoketjun eri vaiheiden toimintatapoja, tavoitteena mahdollisimman vähäinen resurssien käyttö koko järjestelmässä ja tuotannossa.
- Kiertotalous rakennusteollisuuden arvoketjuissa ja rakentamisessa sisältäen maa- ja kiviainekset, ml. kestävät logistiikkaketjut.
- Yhdyskuntien kiertotaloutta edistävien symbioosien aikaansaaminen.

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset, **ET 2.3 Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta**

3) Kehitetään älykästä materiaalien hallintaa, jossa hyödynnetään kierrätysmateriaaleja ja sivuvirtoja sekä varaudutaan entistä kunnianhimoisempaan jätehuoltopalvelun tasoon sekä aiempaa laajempaan yhteistyöhön olemassa olevat ratkaisut huomioiden:

- Esimerkiksi materiaalikiertojen haitattomuutta ja vaarallisten aineiden käytön vähentämistä tukevat ratkaisut ja toimintamallit; esimerkiksi haitallisten materiaalien ja yhdisteiden, sivutuotteiden ja jätteiden tunnistamiseen, erotteluun ja käsittelyyn liittyvät ratkaisut ja toimintamallit.
- Materiaalivirtojen seurannan kehittäminen, digitaaliset mittarit.

Vihreän siirtymän teemojen hakupainotukset, **ET 2.3 Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta**

4) Tuetaan innovatiivisten ja vähähiilisten kiertotalousratkaisujen hankintamallien ja yhteistyön kehittämistä julkisissa hankinnoissa

- Tuetaan kehitettyjen toimintamallien käyttöönottoa ja soveltamista.

5) Demonstroidaan luontopohjaisia ratkaisuja osana kiertotaloutta.

KIITOS OSALLISTUMISESTASI!

- Ota seurantaan Twitter: @VS_Koordinaatio
- <https://rakennerahastot.fi/valtakunnalliset/vihrea-siirtyma>

Koordinaatiorahastuksen yhteyshenkilöt:

Tiina Puotinen tiina.puotinen@oamk.fi

Milla Anttila milla.anttila@hamk.fi

Jukka Lokka jukka.lokka@luke.fi

Euroopan unionin
osarahoittama